
Tridu tal-Għid u Żmien il-Għid

Ebda sura ma kellu, ebda ġmiel biex inħarsu lejh.

Is 53, 2

Ġesù fi hdan ommu Marija
Emvin Cremona (1919-1987)
Knisja Parrokkjali, Hal Balzan

Tifkira Solenni tal-Ikla tal-Mulej

Qari I

Preċetti dwar l-ikla tal-Għid.

Eż 12, 1-8.11-14

Qari mill-Ktieb tal-Eżodu

¹Il-Mulej kellem lil Mosè u lil Aron fl-art tal-Egittu, u qalilhom: ²«Dan ix-xahar ikun għalikom l-ewwel fost ix-xhur, ikunilkom l-ewwel xahar tas-sena. ³Kellem lill-gemgħa kollha ta' Izrael, u għidilhom: Fl-għaxra ta' dan ix-xahar kull wieħed minnkom jieħu ħaruf kull familja, wieħed kull dar. ⁴Jekk il-familja tkun żgħira wisq biex tikluh kollu, wieħed jieħu l-ħaruf flimkien mal-ġar tiegħu, l-eqreb lejn daru, skont in-numru tan-nies; skont kemm kull wieħed jiflaħ jiekol, hekk tqisuh il-ħaruf.

⁵Il-ħaruf ikun bla difett, raġel, ta' dik is-sena. Tistgħu tieħdu min-nagħaġ jew mill-mogħoż. ⁶Intom iżzommuh sal-erbatax ta' dax-xahar, meta l-gemgħa kollha ta' dar Izrael toqtlu bejn inzul ix-xemx u d-dlam. ⁷Imbagħad jieħdu mid-demmi tiegħu, u jroxxuh fuq il-ġnub u l-blata tal-bibien tad-djar fejn ikunu se jikluh. ⁸F' dik il-lejla għandhom jieklu l-laħam mixwi, b'ħobż bla ħmira, u b'ħaxix morr. ¹¹U tikluh hekk: qaddejkom imħazzma, bil-qorq f'riglejkom u l-ħatar f'idejkom; u tikluh bl-għaġla. Din hi l-mogħdija tal-Mulej!

¹²Għax dak il-lejl jiena ngħaddi mill-art tal-Egittu u nidrob lil kull min hu l-ewwel fost l-imwelldin fl-art tal-Egittu, bnedmin u bhejjem, u nagħmel haqq mill-allat kollha tal-Egittu: Jien, Jaħweh!

¹³Id-demm ikun bħala sinjal tagħkom fuq id-djar fejn tkunu, u jien xhin nara d-demm nibqa' għaddej, u ebda marda ma tiġi teqridkom meta jien nidrob l-art tal-Egittu. ¹⁴Dak il-jum ikun għalikom jum ta' tifikira, u intom tharsuh bħala festa tal-Mulej; iżzommu din l-osservanza bħala liġi għaż-żminijiet kollha li ġejjin.»

Il-Kelma tal-Mulej

R/ Irroddu ħajr lil Alla

Salm Responsorjali

Salm 115 (116), 12-13.15-16b.17-18

R/ Il-kalċi mbierrek huwa xirka mad-demm ta' Kristu

¹²Xi rrodd lill-Mulej
għall-gid kollu li għamel miegħi?

¹³Ngħolli l-kalċi tas-salvazzjoni,
u isem il-Mulej insejjaħ. **R/**

¹⁵Għażiża f'għajnejn il-Mulej
hi l-mewt tal-ħbieb tiegħu.

¹⁶Jien qaddej tiegħek, bin il-qaddejja tiegħek.
Int ħallejtli l-irbit tiegħi. **R/**

¹⁷Lilek noffri sacrificċju ta' radd il-ħajr,
u isem il-Mulej insejjaħ.

¹⁸Intemm lill-Mulej il-wegħdiet tiegħi,
quddiem il-poplu tiegħu kollu. **R/**

Qari II

Kull meta tieklu u tixorbu, ixxandru l-mewt tal-Mulej.

1 Kor 11, 23-26

Qari mill-Ewwel Ittra ta' San Pawl Appostlu lill-Korintin

Huti, ²³jien irċevejt mingħand il-Mulej it-tagħlim li għaddejt lilkom, jiġifieri, li l-Mulej Ġesù, fil-lejl li fih kien ittradut, ħa l-ħobż ²⁴u wara li radd il-ħajr qasmu u qal: «Dan hu ġismi li jingħata għalikom; aghmlu dan b'tifkira tiegħi.»

²⁵Hekk ukoll għamel bil-kalċi, wara li kiel, qal: «Dan il-kalċi hu l-patt il-ġdid b'demmi; aghmlu dan kull meta tixorbu, b'tifkira tiegħi.»

²⁶Mela kull meta tieklu dan il-ħobż u tixorbu dan il-kalċi, intom ixxandru l-mewt tal-Mulej sa ma jiġi.

Il-Kelma tal-Mulej

R. Irroddu ħajr lil Alla

Akklamazzjoni qabel l-Evangelju

Ġw 13, 34

Glorja u tifhir lilek, Kristu!
Nagħtikom kmandament ġdid,
jgħid il-Mulej:
li tħobbu lil xulxin, bħalma ħabbejtkom jien.

R. Glorja u tifhir lilek, Kristu!

Evangelju

Habbhom għall-aħħar.

Ġw 13, 1-15

✝ Qari mill-Evangelju skont San Ġwann

¹Qabel il-festa tal-Għid, billi kien jaf Ġesù li waslet is-siegha tiegħu biex jgħaddi minn din id-dinja għal għand il-Missier, hu, li kien habb lil tiegħu li kienu fid-dinja, habbhom għall-aħħar. ²Kienu qegħdin għall-ikel. Ix-Xitan kien ga webbel lil Ġuda ta' Xmun l-Iskarjota u dahhallu f'rasu li jittradih. ³Ġesù kien jaf li l-Missier tah kollox f'idejh, u li hu kien gie mingħand Alla u kien sejjer għand Alla. ⁴Qam minn fuq il-mejda, neħħa l-mantar minn fuqu, ħa fardal u rabtu ma' qaddu. ⁵Imbagħad ferra' l-ilma fil-lenbija, u beda jaħsel saqajn id-dixxpli u jixxuttahom lhom bil-fardal li kellu ma' qaddu.

⁶Mela wasal fuq Xmun Pietru, u dan qallu: «Int, Mulej, taħsilli saqajja?» ⁷Ġesù wiegħbu: «Int għalissa ma tafx x'qiegħed nagħmel jien; tifhmu aktar 'il quddiem.» ⁸Qallu Pietru: «Ma jkun qatt li inti taħsilli saqajja!» Wiegħbu Ġesù: «Jekk ma naħsillekx saqajk, ma jkollokx x'taqsam miegħi.» ⁹Qallu Xmun Pietru: «Mulej, mhux saqajja biss, imma idejja u rasi wkoll.» ¹⁰Qallu Ġesù: «Min hu maħsul, ma għandux għalfejn jinħasel kollu, ħlief saqajh, għax hu kollu kemm hu nadif, u intom indaf, imma mhux ilkoll.» ¹¹Għax hu kien jaf min kien sejjer jittradih; għalhekk qal, «M'intomx ilkoll indaf.»

¹²Wara li ħaslihom saqajhom, libes il-mantar u raġa' qagħad fuq il-mejda; u qalilhom: «Tafu x'għamiltikom?» ¹³Intom issejħuli l-Imgħallem u l-Mulej, u tghidu sewwa, għax hekk jien. ¹⁴Mela jekk jien, li jien il-Mulej u l-Imgħallem ħsiltikom saqajkom, hekk intom għandkom taħslu saqajn xulxin. ¹⁵Għax jien tajtkom eżempju, biex kif għamilt jien magħkom, hekk tagħmlu intom ukoll.»

Il-Kelma tal-Mulej

R. Tifhir lilek Kristu

Il-Ġingħa l-Kbira

Tifkira Solenni tal-Passjoni tal-Mulej

Qari I

Kien miġruħ minħabba fi dñubietna.

Is 52, 13 – 53, 12

Qari mill-Ktieb tal-Profeta Isaija

^{52,13}Araw! Il-qaddej tiegħi jsib ir-rizq,
jintrefa', jogħla u jkun 'il fuq minn kulhadd.

¹⁴Bħalma ħafna ndiehxu minnu,
- għax wiċċu tħassar, donnu ma kienx bniedem,
u s-sura tiegħu ma kontx tqisha ta' bniedem -
¹⁵hekk għad jistaghgħbu ħafna ġnus minħabba fih.

Quddiemu s-slaten jagħlqu ħalqhom,
għax għad jaraw ġrajja li qatt ma ssemmiet,
u jifhmu dak li qatt ma semgħu bih.

^{53,1}Min kien jemmen dak li smajna,
u f' min intwera driegħ il-Mulej?

²Bħal xitla kiber quddiemna,
u bħal għerq minn art niexfa.

Ebda sura ma kellu,
u ebda ġmiel biex inħarsu lejha,
jew xi sura biex nitgħaxxqu bih.

³Kien imżebļaħ u mwarrab mill-bnedmin,
bniedem li bata u kien jaf x' inhu l-mard,

bħal wieħed li n-nies jaħbu wiċċhom minnu,
bniedem imżeblaħ, u aħna xejn ma qisnieh.

⁴Iżda hu rafa' fuqu l-mard tagħna,
tghabba bin-niket tagħna.

Aħna ħsibnieh bħal wieħed ikkastigat,
mitluq minn Alla u miġjub fix-xejn.

⁵Iżda hu kien miġruħ minħabba fi dñubietna,
mišħuq minħabba fi ħżunitna.

Għas-saħħa tagħna waqa' l-kastig fuqu,
u bis-swat tiegħu sibna l-fejqa tagħna.

⁶Aħna lkoll bħal nagħaġ mitlufa,
kull wieħed minna qabad triq għal rasu.
U l-Mulej xehet fuqu l-ħażen tagħna lkoll.

⁷Haqruh, u hu qagħad għalihom bla biss ma fetaħ fommu;
bħal ħaruf meħud għall-qatla,
u bħal nagħga mbikkma f'id min igizzha,
ma fetaħx fommu.

⁸Bil-forza u l-ħaqq nehħewh;
u min qagħad jaħseb fuq xortih?
Iva, qaċtuh mill-art tal-ħajjin,
minħabba fi dñub il-poplu tiegħi kien midrub.

⁹U tawh qabar mal-ħżiena,
u mal-għonja difnuh,
għalkemm ma għamel ebda deni,
u minn fommu ma ħareġ ebda qerq.

¹⁰Izda l-Mulej għoġbu jgħakksu bil-mard.
Talli joffri ruħu b'sagrificċju ta' riparazzjoni,
huwa għad jara nisel u jtawwal jiemu;
u r-rieda tal-Mulej isseħħ bih.

¹¹Wara t-tbatija tiegħu għad jara d-dawl,
jixba' bit-tagħrif tiegħu.
Il-Ġust jiġġustifika lill-qaddej tiegħu quddiem il-kotra,
u l-ħażen tagħhom jitgħabba bih hu.

¹²Għalhekk nagħtih il-kotra b'sehmu,
u jkollu sehem fil-priża mal-qalbenin,
għaliex hu offra ruħu għall-mewt,
u kien magħdud mal-midinbin.
Hu li nehha l-ħtijiet tal-kotra,
u ndaħal għall-midinbin.

Il-Kelma tal-Mulej

R. Irroddu ħajr lil Alla

Salm Responsorjali

Salm 30 (31), 2.6.12-13.15-16.17. 25

R. (Lq 23, 46): Missier, nerħi ruħi f'idejk

²Fik, Mulej, jien nistkenn;
ma jkolli qatt għax nirgħex.
Fil-ġustizzja tiegħek salvani.

⁶F'idejk jien nerħi ruħi;
int teħlisni, Mulej, Alla tas-sewwa. *R.*

¹²Minħabba l-għedewwa tiegħi kollha,
jien sirt ħaġa ta' min ikasbarha;
jitwerwru l-ġirien tiegħi,
u min jafni jibza' minni.
Dawk li jarawni barra jaħarbu minni.

¹³Insewni bħal wieħed mejjet,
sirt bħal ġarra mkissra. *R.*

¹⁵Imma jien fik nittama, Mulej;
jien ngħidlek: «Alla tiegħi int!

¹⁶F'idejk hi xortija.»
Eħlisni minn id l-għedewwa,
minn id dawk li jeħduha kontrija. *R.*

¹⁷Uri d-dawl ta' wiċċek lill-qaddej tiegħek;
fit-tjieba tiegħek eħlisni.

²⁵Issaħħu u qawwu qalbkom,
intom ilkoll li tittamaw fil-Mulej. *R.*

Qari II

Kristu, awtur tas-salvazzjoni għal kulhadd.

Lhud 4, 14-16; 5, 7-9

Qari mill-Ittra lil-Lhud

Huti, ^{4,14}meta aħna għandna l-qassis il-kbir, li hu tassew kbir, qassis li daħal fis-smewwiet, Ġesù, Bin Alla, ha nżommu sħiħa l-fidi tagħna u nistqarruha. ¹⁵Għax aħna ma għandniex qassis il-kbir li ma jistax jagħder id-dgħufija tagħna, imma għandna wiehed li kien imgarrab bħalna f'kollox, minbarra d-dnub.

¹⁶Ha nersqu, mela, b'qalbna qawwija lejn it-tron tal-grazzja, biex naqilgħu hniena u nsibu f'waqtha l-grazzja li neħtiegu.

^{5,7}Meta kien jgħix fuq din l-art, Kristu offra talb u suppliki b'lehen għoli u bid-dmugħ lil dak li seta' jsalvah mill-mewt. U kien mismugħ minħabba fil-qima tiegħu lejn Alla. ⁸Għad li kien Iben, tgħallem minn dak li bata xi tfigħer l-ubbidjenza. ⁹U, billi laħaq il-perfezzjoni, sar awtur tas-salvazzjoni ta' dejjem għal kull min jisma' minnu.

Il-Kelma tal-Mulej

R. Irroddu ħajr lil Alla

Akklamazzjoni qabel l-Evangelju

Fil 2, 8-9

Glorja u tifhir lilek, Kristu!
Minħabba fina Kristu obda sal-mewt,
anzi sal-mewt tas-salib.
Għalhekk Alla għollieh sas-smewwiet,
u żejnu bl-isem li hu fuq kull isem.

R. Glorja u tifhir lilek, Kristu!

Evangelju

Il-Passjoni ta' Sidna Ġesù Kristu.

Ġw 18, 1 - 19, 42

✝ Il-Passjoni ta' Sidna Ġesù Kristu skont San Ġwann

K ^{18,1}F'dak iż-żmien, Ġesù ħareġ mad-dixxipli tiegħu u qasam għan-naħa l-oħra tal-Wied ta' Kedron; hemmhekk kien hemm ġnien, u daħal fih mad-dixxipli tiegħu. ²Ġuda, dak li ttradieh, kien jafu l-post, għax Ġesù kien sikwit jingabar hemm mad-dixxipli tiegħu. ³Ġuda ħa ġemgħa suldati u xi għases mingħand il-qassisin il-kbar u l-Fariżej, u mar bihom hemmhekk, bil-fanali, torċi u armi. ⁴Ġesù, li kien jaf b'kull ma kien ġej fuqu, mar fuqhom u qalilhom:

✝ «Lil min qegħdin tfittxu?»

K ⁵Huma wegħbuh:

S «Lil Ġesù ta' Nazaret.»

K U hu qalilhom:

✝ «Jiena hu.»

K Ġuda, dak li ttradieh, kien hemm magħhom huwa wkoll. ⁶Kif Ġesù qalilhom: «Jiena hu,» huma resqu lura u waqgħu mal-art.

✝ ⁷«Lil min qegħdin tfittxu?»

K Raġa' staqsiehom. U huma qalulu:

S «Lil Ġesù ta' Nazaret.»

K ⁸Ġesù wegibhom:

✚ «Għedtilkom li jiena hu. Jekk qegħdin tfittxu lili, hallu lil dawn imorru.»

K ⁹Dan sar biex isehh dak li Ġesù kien qal: «Minn dawk li tajtni, anqas wiehed biss ma tlift.» ¹⁰Xmun Pietru kellu sejf, siltu, u darab lill-qaddej tal-qassis il-kbir u qatagħlu barra widintu l-leminja. Dan il-qaddej kien jismu Malku. ¹¹Imma Ġesù qal lil Pietru:

✚ «Erga' dahhal is-sejf fl-għant tiegħu. Forsi l-kalci li tani Missieri ma nixorbux?»

K ¹²Imbagħad is-suldati u l-kaptan tagħhom flimkien mal-għases tal-Lhud, qabdu lil Ġesù u rabtuh. ¹³L-ewwel haduh għand Anna, billi dan kien missier il-mara ta' Kajfa, il-qassis il-kbir f'dik is-sena. ¹⁴Kajfa kien dak li ta parir lil-Lhud: «Ikun jaqbel li bniedem wiehed imut għall-poplu.»

¹⁵Xmun Pietru u dixxiplu ieħor marru wara Ġesù. Dan id-dixxiplu kien midħla tal-qassis il-kbir, u għalhekk daħal fil-bitħa tal-qassis il-kbir flimkien ma' Ġesù. ¹⁶Imma Pietru baqa' barra hdejn il-bieb. Imbagħad id-dixxiplu l-ieħor, li kien midħla tal-qassis il-kbir, hareg ikellem lill-purtinara, u dahhal lil Pietru għewwa. ¹⁷Il-qaddejja li kienet mal-bieb qalet lil Pietru:

S «Int m'intix ukoll wiehed mid-dixxipli ta' dan ir-raġel?»

K Hu wegibha:

S «Le, m'iniex.»

K ¹⁸Il-qaddejja u l-għases kienu kebbsu n-nar mill-faħam, għax kien il-bard, u qagħdu hemm għas-sħana. U Pietru wkoll qagħad magħhom għas-sħana.

¹⁹Il-qassis il-kbir staqsa lil Ġesù fuq id-dixxipli u t-tagħlim tiegħu. ²⁰Ġesù wiegħbu:

✚ «Jiena tħadditt fil-beraħ, quddiem kulħadd. Għallimt dejjem fis-sinagoga u fit-tempju fejn jingabru l-Lhud kollha, u bil-moħbi ma għedt xejn. ²¹Għalfejn qiegħed tistaqsi lili? Staqsi lil dawk li semgħuni, x'għedtilhom. Huma jafu x'għedt.»

K ²²Kif qal hekk, wieħed mill-għases li kien hdejh ta daqqa ta' ħarta lil Ġesù u qallu:

S «Hekk twiegħbu lill-qassis il-kbir?»

K ²³Ġesù qallu:

✚ «Jekk jien għedt xi ħaġa m'ħix sewwa, urini fejn; imma jekk għedt is-sewwa, għaliex terfa' jdejk fuqi?»

K ²⁴Imbagħad Anna bagħat lil Ġesù marbut għand Kajfa, il-qassis il-kbir.

²⁵Xmun Pietru mela kien qiegħed hemm għas-sħana; u qalulu:

S «Int m'intix ukoll wieħed mid-dixxipli tiegħu?»

K Imma hu ċaħad u qal:

S «Le m'iniex.»

K ²⁶Wieħed mill-qaddejja tal-qassis il-kbir, li kien jigi minn dak ir-raġel li Pietru kien qatagħlu widintu, qal:

S «Mela jiena ma rajtekx miegħu fil-ġnien?»

K ²⁷Pietru ċaħad għal darb’oħra; u minnufih idden is-serduk.

²⁸Imbagħad ħadu lil Ġesù mingħand Kajfa għall-Pretorju. Kien filgħodu kmieni. Huma ma daħlux fil-Pretorju, għax ma ridux jitniġġsu, biex ikunu jistgħu jagħmlu l-ikla tal-Għid. ²⁹Pilatu ħareġ barra ħdejhom u qalilhom:

S «X’akkuza għandkom kontra dan ir-raġel?»

K ³⁰U huma wegħbuh:

S «Li kieku dan ma kienx raġel ħazin aħna ma konniex nagħtuh f’idejk.»

K ³¹Pilatu qalilhom:

S «Ħuduh intom, u gġudikawh intom skont il-ligi tagħkom.»

K Imma l-Lhud qalulu:

S «Aħna ma għandna setgħa noqtlu lil ħadd.»

K ³²Dan ġara biex isehħ dak li Ġesù kien qal meta fisser kif kellu jmut. ³³Pilatu raġa’ daħal fil-Pretorju, sejjaħ lil Ġesù u qallu:

S «Inti s-sultan tal-Lhud?»

K ³⁴Ġesù wieġeb:

✚ «Dan qiegħed tgħidu int minn mohħok? Jew kienu oħrajn li qalulek dan fuqi?»

K ³⁵Pilatu wieġeb:

S «Mela jiena Lhudi? Kien il-poplu tiegħek u l-qassisin il-kbar li tawk f'idejja. X'għamilt?»

K ³⁶Ġesù wieġeb:

✚ «Is-saltna tiegħi mhijiex ta' din id-dinja. Li kieku saltnati kienet ta' din id-dinja, l-għases tiegħi kienu jiġġieldu biex ma ningħatax f'idejn il-Lhud; imma tabilhaqq saltnati mhijiex ta' hawn.»

K ³⁷Pilatu qallu:

S «Mela int sultan?»

K U Ġesù wieġeb:

✚ «Int qiegħed tgħidu; jien sultan. Jien għalhekk twelidt, u għalhekk ġejt fid-dinja, biex nixhed għall-verità. U kull min iħobb il-verità jisma' leħni.»

K ³⁸Pilatu qallu:

S «U l-verità x'inhi?»

K Kif qal dan, raġa' ħareġ quddiem il-Lhud u qalilhom:

S «Jiena ma nsib ebda ħtija fih. ³⁹Issa intom għandkom id-drawwa li neħilsilkom wieħed fil-Għid. Tridunx neħilsilkom lis-sultan tal-Lhud?»

K ⁴⁰Hawn huma mill-ġdid bdew jgħajtu u jgħidu:

S «Mhux lil dan, imma lil Barabba.»

K Dan Barabba kien brigant.

^{19,1}Imbagħad Pilatu ordna li jieħdu lil Ġesù u jagħtuh is-swat. ²Is-suldati nisġu kuruna tax-xewk u qegħduhielu fuq rasu, u libbsuh mantar aħmar skur. ³U bdew ġejjin quddiemu u jgħidulu:

S «Is-sliem għalik, ja sultan tal-Lhud!»

K U bdew jagħtuh bil-ħarta. ⁴Għal darb'ohra Pilatu ħareġ barra jgħidilhom:

S «Araw, se ngibhulkom quddiemkom hawn barra, biex tkunu tafu li jiena ma nsib ebda ħtija fih.»

K ⁵U Ġesù ħareġ hemm barra, liebes il-kuruna tax-xewk u l-mantar aħmar; u Pilatu qalilhom:

S «Arawh, hawn hu l-bniedem!»

K ⁶Xħin rawh, il-qassisin il-kbar u l-għases bdew jgħajtu u jgħidu:

S «Sallbu! Sallbu!»

K Pilatu qalilhom:

S «Ħdud u sallbuh intom; jien ma nsib ebda ħtija fih.»

K ⁷Il-Lhud wegħbu:

S «Aħna għandna ligi, u skont din il-ligi għandu jmut, għax għamel lilu nnifsu Bin Alla.»

K ⁸Meta sama' dan, Pilatu aktar baza'. ⁹Raġa' daħal fil-Pretorju u qal lil Ġesù:

S «Int mnejn int?»

K Imma Ġesù ma wiegħbu xejn. ¹⁰Għalhekk Pilatu qallu:

S «Lili ma tkellimx? Ma tafx li jiena għandi s-setgħa neħilsek u għandi s-setgħa nsallbek?»

K ¹¹Ġesù wiegħbu:

✝ «Ma kien ikollok ebda setgħa fuqi kieku ma gietx mogħtija lilek minn fuq; għalhekk min ta lili f'idejk għandu ħtija akbar.»

K ¹²Minn dak il-ħin 'il quddiem Pilatu beda jfittex kif jeħilsu; imma l-Lhud issuktaw jgħajtu u jgħidu:

S «Jekk teħles lil dan, tiksirha ma' Ġesari, għax kull min jagħmel lilu nnifsu sultan ikun qiegħed jeħodha kontra Ġesari.»

K ¹³Meta semagħhom jgħidu dan, Pilatu għieb lil Ġesù barra u qiegħdu fuq sedja għolja, fil-post imsejjaħ Litòstrotos, bil-Lhudi Gabbatà. ¹⁴Kien Jum it-Thejjija tal-Għid, għall-ħabta tas-sitt siegħa. Pilatu qal lil-Lhud:

S «Arawh is-sultan tagħkom!»

K ¹⁵Dawk infexxew jgħajtu:

S «Għall-mewt! Għall-mewt! Sallbu!»

K Pilatu qalilhom:

S «Jien se nsallab lis-sultan tagħkom?»

K Imma l-qassisin il-kbar wegħbuh:

S «Aħna ma għandniex sultan ħlief lil Ċesari!»

K ¹⁶Fl-aħħar tahulhom f'idejhom biex isallbuh.

U huma ħadu lil Ġesù. ¹⁷Ġesù rafa' s-salib u ħareg lejn il-post imsejjaħ il-Qorriegħa, bil-Lhudi Golgota. ¹⁸Hemm huma sallbuh ma' tnejn oħra, wieħed kull naħa, u Ġesù fin-nofs. ¹⁹Pilatu għamel kitba u waħħalha fuq is-salib; fiha kien hemm miktub, «Ġesù ta' Nazaret, is-sultan tal-Lhud.» ²⁰Din il-kitba qrawha ħafna Lhud, għax il-post fejn sallbu lil Ġesù kien qrib il-belt, u l-kitba kienet bil-Lhudi, bil-Latin u bil-Grieg. ²¹Għalhekk il-qassisin il-kbar tal-Lhud marru jgħidu lil Pilatu:

S «Ma kienx imissek tikteb: “Is-sultan tal-Lhud,” imma: “Dan qal: Jiena sultan tal-Lhud.”»

K ²²Pilatu wiegħeb:

S «Issa li ktibt ktibt!»

K ²³Wara li sallbu lil Ġesù, is-suldati ħadu l-ilbies tiegħu u qassmuh f'erbgha, sehem lil kull wieħed minnhom. U ħadu wkoll it-tunika; din kienet libsa bla ħjata, minsuġa biċċa waħda minn fuq s'isfel. ²⁴Ftiehmu bejniethom u qalu:

S «Ma nqattgħuhiex, iżda nitfgħu x-xorti għaliha, u lil min tmiss jeħodha.»

K Dan ġara biex isseħħ l-Iskrittura li tgħid: “Ħwejġi qasmu bejniethom, u għall-ilbies tiegħi tefgħu x-xorti.” U dan tabilhaqq għamluh is-suldati.

²⁵Kien hemm wieqfa ħdejn is-salib ta' Ġesù ommu, oħt ommu, Marija ta' Kleofa, u Marija ta' Magdala. ²⁶Mela kif Ġesù lemaħ lil ommu u lid-dixxiplu li kien iħobb wieqaf ħdejha, qal lil ommu:

✝ «Mara, hawn hu ibnek.»

K ²⁷Imbagħad qal lid-dixxiplu:

✝ «Hawn hi ommok.»

K U minn dak il-ħin id-dixxiplu ħadha għandu.

²⁸Wara dan, Ġesù, billi issa kien jaf li kollox kien mitmum, biex isseħħ l-Iskrittura qal:

✝ «Għandi l-għatx!»

K ²⁹Kien hemm bieqja mimlija bil-ħall; huma xarrbu sponza bil-ħall, waħħluha ma' qasba tal-issopu, u ressquhielu lejn ħalqu. ³⁰Kif Ġesù ħa l-ħall, qal:

✝ «Kollox hu mitmum!»

K Imbagħad mejjel rasu u radd ruħu.

Kulhadd jinzel għarkupptejh u jinzamm is-skiet għal ftit hin.

K ³¹Billi kien Jum it-Thejjija tal-Għid, il-Lhud ma ridux li f'jum is-Sibt l-iġsma jibqgħu fuq is-salib, għax dak is-Sibt kien jum solenni għalihom. Talbu mela lil Pilatu biex jiksruhom riglejhom u jneħħu l-iġsma. ³²Għalhekk ġew is-suldati u kisru r-riglejn tal-ewwel u tat-tieni wieħed li kienu msallbin miegħu. ³³Izda meta waslu għal Ġesù, billi raw li kien ġa mejjet, ma kisrulux riglejha. ³⁴Madankollu wieħed mis-suldati nifidlu ġenbu b'lanza, u minnufih ħareġ demm u ilma. ³⁵Dan qiegħed jixhdu min ra b'għajnejha, u x-xhieda tiegħu hija minnha. Hu jaf li qiegħed jgħid il-verità, biex intom ukoll temmnu. ³⁶Għax dan ġara biex isseħħ l-Iskrittura li tgħid: "Ebda waħda minn għadmu ma jkissrulu." ³⁷U hemm ukoll kitba oħra fl-Iskrittura li tgħid: "Huma għad iħarsu lejn min nifdu."

³⁸Wara dan, Ġużeppi minn Arimatija, li kien dixxiplu ta' Ġesù bil-moħbi għax kien jibza' mil-Lhud, mar u talab lil Pilatu biex jieħu l-ġisem ta' Ġesù. Pilatu ħallieh, u hu ġie u ħa l-ġisem tiegħu. ³⁹Ġie wkoll Nikodemu, dak li qabel kien mar għand Ġesù billejl, u ġieb miegħu taħlita ta' morr u sabbara, tizen xi mitt libbra. ⁴⁰Dawn it-tnejn ħadu l-ġisem ta' Ġesù u kebbewh bil-faxex tal-għazel bil-fwejjah, kif soltu jagħmlu l-Lhud qabel id-difna. ⁴¹Fejn kienu sallbu lil Ġesù kien hemm ġnien, u f'dan il-ġnien kien hemm qabar ġdid li fih kienu għadhom ma difnu lil ħadd. ⁴²Hemm qiegħdu lil Ġesù, għax kien Jum it-Thejjija għal-Lhud, u għax il-qabar kien fil-qrib.

Il-Kelma tal-Mulej

R. Tifhir lilek Kristu

L-Għid il-Kbir tal-Qawmien tal-Mulej mill-Imwiet

Solennità - Il-Velja fil-Lejl Qaddis tal-Għid

Qari I

Alla ħares lejn kull ma għamel u ra li kollox kien sew ħafna.

Ġen 1, 1 - 2, 2

Qari mill-Ktieb tal-Ġenesi

¹Fil-bidu Alla ħalaq is-sema u l-art: ²u kienet l-art taħwid u baħħ; u d-dlam kien fuq wiċċ l-abbissi u fuq wiċċ l-ibħra kien jittajjar l-ispirtu ta' Alla.

³U qal Alla: «Ħa jkun id-dawl.» U d-dawl sar. ⁴U ra Alla d-dawl li kien tajjeb. U Alla fired id-dawl mid-dlam. ⁵U d-dawl Alla semmieh jum, u d-dlam sejjahlu lejl. U dalam u sebaħ – L-ewwel jum.

⁶U qal Alla: «Ħa jkun hemm medda f'nofs l-ilmijiet u tified ilma minn ilma.» ⁷U Alla għamel il-medda u fired l-ilma ta' taħt il-medda mill-ilma ta' fuq il-medda. U hekk sar. ⁸U l-medda Alla semmieha sema. U dalam u sebaħ - It-tieni jum.

⁹U qal Alla: «Ħa jingemghu naħa waħda l-ilmijiet ta' taħt is-sema u jidher l-inxif.» U hekk sar. ¹⁰U sejjah Alla l-inxif art; u l-ġemgħa tal-ilma sejjahliha baħar. U Alla ra li kollox kien tajjeb. ¹¹U qal Alla: «Ħa ttribbet l-art il-ħaxix, ħaxix li jagħmel iż-żerriegħa, sigar li jagħmlu l-frott biż-żerriegħa ġo fih skont għamliethom, fuq l-art.» U hekk sar. ¹²U nibbtet l-art il-ħaxix, ħaxix li jagħmel iż-żerriegħa skont għamlietu u sigar jagħmlu l-frott biż-żerriegħa skont għamlietu; u ra Alla li kien tajjeb. ¹³U dalam u sebaħ - It-tielet jum.

¹⁴U qal Alla: «Ħa jkun hemm imnariet fil-firxa tas-sema biex jifirdu l-jum mil-lejl, u jkunu sinjali għat-tqassim taż-żminijiet, tal-jiem u tas-snin. ¹⁵U jkun hemm imnariet fil-firxa tas-sema biex idawlu l-art.» U hekk sar. ¹⁶U għamel Alla ż-żewġ imnariet il-kbar; l-imnara l-kbira biex triegi l-jum, u l-imnara ż-żgħira biex triegi l-lejl, u l-kwiekeb. ¹⁷U Alla qegħedhom fil-firxa tas-sema biex jiddu fuq l-art, ¹⁸u jriegu l-jum u l-lejl u jifirdu d-dawl mid-dlam. U Alla ra li kien tajjeb. ¹⁹U dalam u sebaħ - Ir-raba' jum.

²⁰U qal Alla: «Jizgħed l-ilma b'kotra ta' ħlejjaq ħajjin u jittajru t-tjur fuq l-art fil-wesgħa tas-smewwiet.» ²¹U Alla ħalaq il-ħut il-kbir u l-annimali kollha li jitkaxkru, li bihom miżgħud l-ilma, skont ġenshom, u t-tajr bil-ġwienah skont ġenshom. U ra Alla li kien tajjeb. ²²U berikhom Alla u qalilhom: «Welldu u oktru, u imlew l-ilma tal-ibħra; u joktor it-tajr fuq l-art.» ²³U dalam u sebaħ - Il-ħames jum.

²⁴U qal Alla: «Ħa tnissel l-art ħlejjaq ħajja skont ġenshom: bhejjem tad-dar, annimali li jitkaxkru, u bhejjem selvaġġi, skont ġenshom.» U hekk sar. ²⁵U għamel Alla l-bhejjem selvaġġi skont ġenshom, u l-bhejjem tad-dar skont ġenshom, u l-ħlejjaq kollha li jitkaxkru fuq l-art skont ġenshom. U ra Alla li kien tajjeb.

²⁶U qal Alla: «Ħa nagħmlu l-bniedem fuq is-sura u x-xbieha tagħna, u jaħkmu fuq il-ħut tal-baħar u fuq it-tajr tal-ajru, fuq il-bhejjem tad-dar u fuq il-bhejjem selvaġġi, u fuq il-ħlejjaq li jitkaxkru fuq l-art.»

²⁷U Alla ħalaq il-bniedem fuq xbihietu, fuq xbihat Alla ħalqu: raġel u mara ħalaqhom.

²⁸U berikhom Alla u qalilhom:
«Nisslu u oktru,
u imlew l-art, u aħkmuha;
u saltnu fuq il-ħut tal-baħar
u t-tajr tal-ajru
u l-ħlejjaq kollha li jitkaxkru fuq l-art.»

²⁹U qal Alla: «Araw, jien tajtkom il-ħaxix kollu, li jagħmel iż-żerriegħa fuq wiċċ l-art, u s-siġar kollha li jagħmlu l-frott biż-żerriegħa: dawn kollha jkunu għall-għajxien tagħkom. ³⁰U lill-bhejjem kollha selvaġġi u t-tajr kollu tal-ajru u l-ħlejjaq kollha li jitkaxkru fl-art li fihom nifs il-ħajja, nagħtihom il-ħaxix kollu aħdar għall-għajxien tagħhom.» U hekk sar. ³¹U ħares Alla lejn kull ma kien għamel, u, ara, kollox kien tajjeb ħafna. U dalam u sebaħ - Is-sitt jum.

²¹U hekk tlestew is-sema u l-art bit-tagħmir kollu tagħhom.

²U fis-seba' jum Alla temm ix-xogħol tiegħu kollu li kien għamel, u waqaf fis-seba' jum mix-xogħol tiegħu li kien għamel.

Il-Kelma tal-Mulej

R/ Irroddu ħajr lil Alla

Jew il-forma l-qasira

Qari I

Alla ħares lejn kull ma għamel u ra li kollox kien sew ħafna.

Ġen 1, 1.26-31a

Qari mill-Ktieb tal-Ġenesi

¹Fil-bidu Alla ħalaq is-sema u l-art. ²⁶U qal Alla: «Ħa nagħmlu l-bniedem fuq is-sura u x-xbieha tagħna, u jaħkmu fuq il-ħut tal-baħar u fuq it-tajr tal-ajru, fuq il-bhejjem tad-dar u fuq il-bhejjem selvaġġi, u fuq il-ħlejjaq li jitkaxkru fuq l-art.»

²⁷U Alla ħalaq il-bniedem fuq xbihietu, fuq xbihat Alla ħalqu, raġel u mara ħalaqhom.

²⁸U berikhom Alla u qalilhom: «Nisslu u oktru, u imlew l-art, u aħkmuha; u saltnu fuq il-ħut tal-baħar u t-tajr tal-ajru u l-ħlejjaq kollha li jitkaxkru fuq l-art.»

²⁹U qal Alla: «Araw, jien tajtkom il-ħaxix kollu, li jagħmel iż-żerriegħa fuq wiċċ l-art, u s-siġar kollha li jagħmlu l-frott biż-żerriegħa: dawn kollha jkunu għall-għajxien tagħkom. ³⁰U lill-bhejjem kollha selvaġġi u t-tajr kollu tal-ajru u l-ħlejjaq kollha li jitkaxkru fl-art li fihom nifs il-ħajja, nagħtihom il-ħaxix kollu aħdar għall-għajxien tagħhom.» U hekk sar. ³¹U ħares Alla lejn kull ma kien għamel, u, ara, kollox kien tajjeb ħafna.

Il-Kelma tal-Mulej

R. Irroddu ħajr lil Alla

Salm Responsorjali

Salm 103 (104), 1-2a.5-6.10.12.13-14.24.35c

R/ (ara 30): Ġedded il-wiċċ tal-art, Mulej

¹Bierek ruħ tiegħi, il-Mulej!
Mulej, Alla tiegħi, inti kbir bil-bosta!
Bis-sebħ u bil-ġmiel inti mlibbes,
²bid-dawl, bħal b'mantell, inti mkebbeb. **R/**

⁵Int waqqaft l-art fuq is-sisien tagħha,
b'mod li qatt ma titħarrek;
⁶bl-ibħra, bħal b'libsa, inti ksejtha;
u l-ilmijiet waqfu fuq qċaċet l-għoljiet. **R/**

¹⁰L-għejjun tifħilhom għal ġol-widien,
u huma jiġru qalb l-għoljiet.
¹²Ħdejhomm jgħammru l-għasafar tal-ajru,
minn qalb il-friegħi jsemmgħu l-għana tagħhom. **R/**

¹³Inti ssaqqi l-muntanji mill-imħazen għolja tiegħek,
u tixba' l-art bil-frott ta' għemilek.
¹⁴Inti tnibbet il-ħdura għall-bhejjem,
u l-ħxejjex li bihom jinqeda l-bniedem. **R/**

²⁴Kemm huma kotrana l-għemejjel tiegħek, Mulej!
Kollha bl-għerf għamilthom;
Mimlija l-art bil-ħlejjaq tiegħek.
³⁵Bierek, ruħ tiegħi, il-Mulej. **R/**

Jew

Salm Responsorjali

Salm 32 (33), 4-5-6-7.12-13.20.22

R/ (5b): Bit-tjieba tal-Mulej mimlija l-art

⁴Sewwa hi l-kelma tal-Mulej,
kollox bil-fedeltà huwa għamel.

⁵Hu jhobb id-dritt u s-sewwa;
bit-tjieba tal-Mulej mimlija l-art. **R/**

⁶Bil-kelma tal-Mulej saru s-smewwiet,
u b'nifs fomm u t-tizjin kollu tagħhom.

⁷Bhal f'garra l-ilmijiet għabar,
u l-ibħra l-kbar fi mħażen. **R/**

¹²Hieni l-ġens li l-Mulej hu Alla tiegħu,
il-poplu li hu għażel b'wirtu.

¹³Mill-għoli tas-smewwiet iħares il-Mulej,
u jara l-bnedmin kollha. **R/**

²⁰Ruġna tixxennaq għall-Mulej,
hu l-għajnuna u t-tarka tagħna.

²²Ha tkun, Mulej, it-tjieba tiegħek fuqna,
kif fik hi t-tama tagħna. **R/**

Qari II

Is-sagrificċju ta' missierna Abraham.

Ġen 22,1-18

Qari mill-Ktieb tal-Ġenesi

¹F'dak iż-żmien, Alla ried iġarrab lil Abraham u qallu: «Abraham!» U hu wiegħbu: «Hawn jien!» ²U qallu: «Aqbad lil ibnek il-waħdieni, li inti tħobb, lil Izakk; u mur lejn l-art ta' Morija, u hemm offrih b'sagrificċju tal-ħruq fuq waħda mill-għoljiet li jien se ngħidlek.»

³U Abraham bakkar mas-sebħ, xedd il-ħmar tiegħu, ħa tnejn mill-qaddejja tiegħu, u lil Izakk. Qatta' l-ħatab għas-sagrificċju tal-ħruq, u qam, u telaq lejn il-post li qallu bih Alla. ⁴Fit-tielet jum Abraham rafa' għajnejh, u lemaħ il-post mill-bogħod. ⁵U Abraham qal lill-qaddejja tiegħu: «Oqogħdu hawn bil-ħmar, u jien u ż-żagħżuġħ immorru sa hemm, u nagħtu qima u nerggħu lura ħdejkom.» ⁶U Abraham qabad il-ħatab għas-sagrificċju, għabbieh fuq Izakk ibnu, ħa f'idejh in-nar u s-sikkina, u telqu t-tnejn flimkien.

⁷U Izakk qal lil Abraham missieru: «Missier!» Dak wiegħbu: «Hawn jien, ibni.» U Izakk qallu: «Hawn huma n-nar u l-ħatab, fejn hu l-ħaruf għas-sagrificċju tal-ħruq?» ⁸U Abraham wiegħbu: «Alla jaħseb hu għall-ħaruf għas-sagrificċju, ibni.» U baqgħu sejr in-it-tnejn flimkien. ⁹U waslu fil-post li kien semmielu Alla; u hemm Abraham bena l-artal u firex il-ħatab fuqu, u rabat lil ibnu Izakk u qiegħdu fuq l-artal, fuq il-ħatab. ¹⁰U Abraham medd idu u qabad is-sikkina biex joqtol lil ibnu.

¹¹U sejjaħlu l-anġlu tal-Mulej mis-smewwiet u qallu: «Abraham, Abraham!» U dan wiegħbu: «Hawn jien.» U qallu: ¹²«La tmiddx idek fuq iż-żagħżuġh u tagħmillu ebda ħsara; għax issa naf li inti tibza' minn Alla, u ma çahħadtnix minn ibnek il-waħdieni.»

¹³U Abraham rafa' għajnejh, ta ħarsa madwaru, u ra muntun warajh maqbud minn qrunu fil-friegħi. U Abraham mar u qabad il-muntun, u offrieh b'sagrificċju tal-ħruq minflok ibnu.

¹⁴U Abraham semma dak il-post: «Jahweh-jire – jigifieri – il-Mulej jipprovdi,» kif għadu jingħad sa llum: «Fuq il-muntanja Jahweh-jire, il-Mulej jipprovdi.»

¹⁵U għat-tieni darba l-anġlu tal-Mulej sejjaħ lil Abraham mis-smewwiet ¹⁶u qallu: «Naħlef fuq ruħi - oraklu tal-Mulej – la darba int għamilt haġa bħal din, u ma çahħadtnix minn ibnek il-waħdieni, ¹⁷jien imbierkek żgur u nkattarlek sewwa lil nislek bħall-kwiekeb tas-sema u bħar-ramel f'xatt il-baħar; u nislek għad jiret il-bibien tal-għedewwa tiegħu. ¹⁸U jitbierku b'nislek il-ġnus kollha tal-art talli smajt minn kelmti.»

Il-Kelma tal-Mulej

R/ Irroddu ħajr lil Alla

Jew il-forma l-qasira

Qari II

Is-sagrificċju ta' missierna Abraham.

Ġen 22, 1-2.9a.10-13.15-18

Qari mill-Ktieb tal-Ġenesi

¹F'dak iż-żmien, Alla ried iġarrab lil Abraham u qallu: «Abraham!» U hu wiegħbu: «Hawn jien!» ²U qallu: «Aqbad lil ibnek il-waħdieni, li inti tħobb, lil Izakk; u mur lejn l-art ta' Morija, u hemm offrih b'sagrificċju tal-ħruq fuq waħda mill-għoljiet li jien se ngħidlek.»

⁹U waslu fil-post li kien semmielu Alla; u hemm Abraham bena l-artal u firex il-ħatab fuqu. ¹⁰U Abraham medd idu u qabad is-sikkina biex joqtol lil ibnu. ¹¹U sejjahlu l-anġlu tal-Mulej mis-smewwiet u qallu: «Abraham, Abraham!» U dan wiegħbu: «Hawn jien.» U qallu: ¹²«La tmiddx idek fuq iż-żagħżuġh u tagħmillu ebda ħsara; għax issa naf li inti tibza' minn Alla, u ma ċaħħadtnix minn ibnek il-waħdieni.»

¹³U Abraham rafa' għajnejh, ta ħarsa madwaru, u ra muntun warajh maqbud minn qrunu fil-friegħi. U Abraham mar u qabad il-muntun, u offrieh b'sagrificċju tal-ħruq minflok ibnu.

¹⁵U għat-tieni darba l-anġlu tal-Mulej sejjah lil Abraham mis-smewwiet ¹⁶u qallu: «Naħlef fuq ruħi - oraklu tal-Mulej – la darba int għamilt haġa bħal din, u ma ċaħħadtnix minn ibnek il-waħdieni, ¹⁷jien imbierkek żgur u nkattarlek sewwa lil nislek bħall-kwiekeb tas-sema u bħar-ramel f'xatt il-baħar; u nislek għad jiret il-bibien tal-għedewwa tiegħu. ¹⁸U jitbierku b'nislek il-ġnus kollha tal-art talli smajt minn kelmti.»

Il-Kelma tal-Mulej

R. Irroddu ħajr lil Alla

Salm Responsorjali

Salm 15 (16), 5.8.9-10.11

R/ (1): Ħarisni, o Alla, għax fik jien nistkenn

⁵Mulej, inti s-sehem tal-wirt u r-rizq tiegħi,
inti żżomm f'idejk xortija.

⁸Inżomm il-Mulej dejjem quddiemi,
għax bih f'leminti qatt ma nitharrek. **R/**

⁹Hekk tifraħ qalbi u tithenna ruhi,
u ġismi wkoll jistrieħ fil-kwiet.

¹⁰Għax int ma titlaqnix fl-imwiet,
ma thallix il-maħbub tiegħek jara l-qabar. **R/**

¹¹Int tghallimni t-triq tal-ħajja;
hemm il-milja tal-ferħ quddiemek,
hemm l-għaxqa għal dejjem f'lemintek. **R/**

Qari III

Ulied Izrael dahlu fl-inxief f'nofs il-baħar.

Eż 14, 15 - 15,1

Qari mill-Ktieb tal-Eżodu

F'dak iż-żmien, ¹⁵il-Mulej qal lil Mosè: «Għax issejjaħ lili? Ghid lil ulied Izrael jerfgħu t-tined tagħhom u jtilqu. ¹⁶U int għolli l-ħatar tiegħek, u midd idek fuq il-baħar u oforqu. Ulied Izrael, imbagħad, jaqsmu fin-niexef f'nofs il-baħar. ¹⁷U ara, jiena nwebbes il-qalb tal-Egizzjani biex jgħaddu warajkom, u nuri l-glorja tiegħi permezz tal-Fargħun u l-eżerċtu tiegħu kollu, bil-karrijiet u r-rikkieba tiegħu. ¹⁸U mbagħad ikunu jafu l-Egizzjani li jiena l-Mulej, meta nuri l-glorja tiegħi permezz tal-Fargħun, bil-karrijiet u r-rikkieba tiegħu.»

¹⁹U mbagħad l-aṅġlu ta' Alla, li kien miexi quddiem it-tined ta' Izrael, telaq u mar warajhom, u l-kolonna ta' sħab minn quddiemhom marret qagħdet warajhom, u giet bejn it-tined tal-Egizzjani u t-tined ta' Izrael. ²⁰Kien hemm is-sħaba u d-dlam, u għadda l-lejl bla ma ħadd minnhom seta' jersaq wieħed lejn l-ieħor.

²¹Mosè medd idu fuq il-baħar, u l-Mulej regġa' lura l-baħar b'riħ qawwi mil-Lvant matul il-lejl kollu; il-baħar ixxotta u l-ilmijiet inferqu. ²²U mbagħad ulied Izrael dahlu fin-niexef f'nofs il-baħar; l-ilmijiet kienu għalihom qishom ħitan fuq il-lemin u fuq ix-xellug. ²³L-Egizzjani marru warajhom, u dahlu f'nofs il-baħar, iż-żwiemel kollha tal-Fargħun, il-karrijiet u r-rikkieba tiegħu.

²⁴Fis-sahra ta' filgħodu, il-Mulej minn ġol-kolonna tan-nar u s-sħaba xeħet ħarsa fuq it-tined tal-Egizzjani, u ħarbathom. ²⁵U xekkel ir-roti tagħhom u bit-tbatija setgħu jmexxuhom. U mbagħad l-Egizzjani bdew jgħajtu: «Ha naħarbu minn quddiem Izrael, għaliex il-Mulej qiegħed jiggieled kontra l-Egizzjani!»

²⁶Il-Mulej qal lil Mosè: «Midd idek fuq il-baħar, u l-ilma jerga' lura fuq l-Egizzjani, bil-karrijiet u r-rikkieba tagħhom.» ²⁷U Mosè medd idu fuq il-baħar. U ma' sbiħ il-jum il-baħar raġa' lura fejn kien qabel, u l-Egizzjani, huma u jaħarbu, sabu ruhhom fih. Hekk il-Mulej gerbibhom f'nofs l-ilma. ²⁸L-ilmijiet reġgħu lura u għarrqu l-karrijiet u r-rikkieba tal-eżerċtu kollu tal-Fargħun li kienu ġejjin warajhom fil-baħar. Anqas wieħed ma baqa' minnhom. ²⁹U wlied Izrael għaddew fin-niexef f'nofs il-baħar, u l-ilmijiet kienu għalihom bħal ħitan wieħed fuq il-lemin u l-ieħor fuq ix-xellug.

³⁰Dakinhar il-Mulej salva lil Izrael minn id l-Egizzjani, u Izrael ra l-Egizzjani mejta fuq xatt il-baħar. ³¹Ra Izrael kull ma għamel il-Mulej lill-Egizzjani bil-qawwa ta' driegħu. U beza' l-poplu mill-Mulej, u emmen fil-Mulej u f'Mosè, il-qaddej tiegħu.

^{15, 1}Imbagħad Mosè, flimkien ma' wlied Izrael, għanna din l-għanja lill-Mulej, u qalu:

Salm Responsorjali

Eż 15, 1-2.3-4.5-6.17-18

R/. (1a): Ngħanni lill-Mulej għax tkabbar bis-shiħ

¹«Ngħanni lill-Mulej, għax tkabbar bis-shiħ.
Żwiemel u rikkieba waddabhom fil-baħar.

²Qawwieti u għanjieti l-Mulej:
għalija sar is-salvazzjoni.
Dan hu Alla tiegħi, u lilu nfaħħar;
Alla ta' missieri, u lilu ngħolli! **R/.**

³Il-Mulej gwerrier, Jaħweh ismu!

⁴L-imriekeb tal-Fargħun u qawwietu tefagħhom fil-baħar;
l-aħjar fost il-gwerriera tiegħu
f'Baħar il-Qasab għarraqhom! **R/.**

⁵Belagħhom l-irdum,
bħal ġebli niżlu fil-qiegħ.

⁶Lemintek, Mulej, issebbħet fil-qawwa,
lemintek, Mulej, tfarrak il-ghadu. **R/.**

¹⁷Lill-poplu tiegħek int twasslu u tħawlu
fuq il-muntanja, il-wirt tiegħek,
l-imkien, Mulej, li int għamiltu għamartek;
il-maqdes, Sidi, li hejjew idejk.

¹⁸Il-Mulej isaltan għal dejjem ta' dejjem.» **R/.**

Qari IV

Bi mħabba ta' dejjem henn għalik il-Mulej.

Is 54, 5-14

Qari mill-Ktieb tal-Profeta Isaija

⁵L-għarus tiegħek il-Ħallieq tiegħek,
Jaħweh tal-eżerċi jismu;
il-feddej tiegħek, il-Qaddis ta' Izrael,
Alla tal-art kollha jissejjaħ.

⁶Iva, bħal mara mitluqa u mdejqa f'qalbha
sejjaħlek il-Mulej,
bħal mara mitluqa f'żgħozitha,
jgħid il-Mulej Alla tiegħek.

⁷Għal ftit jien tlaqtek;
imma bi mħabba bla qjies jien nerga' niġbrok.

⁸Fis-saħna tal-korla hbejt wiċċi għal ftit minnek;
bi mħabba ta' dejjem inhenn għalik,
jgħid il-Mulej, il-Feddej tiegħek.

⁹Dan għalija bħal fi żmien Noè,
meta hlift li l-ilma ma jergax jgħarraq l-art.
Hekk naħlef issa li ma nishonx aktar għalik,
u lanqas ma ncanfrek.

¹⁰Jistgħu jitharrku l-muntanji,
jitheżzu l-għoljiet,
imma mħabbti minn miegħek ma titharrikk,
u s-sliem tal-patt tiegħi ma jitheżziżx,
jgħid il-Mulej li jhenn għalik.

¹¹Magħkusa, imħabbta mill-irwiefen, mara bla faraġ!
Jien inqiegħed il-ġebel tiegħek fl-ifjen tajn;
u l-pedamenti tiegħek biz-żaffir.

¹²Nagħmel l-amberżuni ta' swarek tar-rubini,
u bwiebek tal-karbunkli,
u d-dawra tas-swar tal-ħaġar prezzjuż.

¹³Uliedek ilkoll ikunu mgħallma mill-Mulej,
kbir għad ikun ġid uliedek.

¹⁴Fuq sies il-ġustizzja titwaqqaf,
'il bogħod mit-tagħkis,
għax ma għandekx mniex tibza';
u 'l bogħod mit-twerwir għax ma jersaqx lej.

¹⁵Jekk jaħbtu għalik, ma jkunx minni;
min jaħbat għalik, jaqa' quddiemek.

Il-Kelma tal-Mulej

R. Irroddu ħajr lil Alla

Salm Responsorjali

Salm 29 (30), 2.4.5-6.11.12a.13b

R/ (2a): Ngħollik, Mulej, għax erfajtني

²Ngħollik, Mulej, għax erfajtني,
u ma ferrahtx l-għedewwa tiegħi bija.

⁴Mulej, tellajtني mill-mewt lil ruħi,
ħlistني minn fost dawk li jinzlu fil-ħofra. **R/**

⁵Għannu lill-Mulej, ħbieb tiegħu,
faħħru l-isem imqaddes tiegħu.

⁶Għax ftit iddum is-saħna tiegħu,
izda għomor shiħ l-imħabba tiegħu.
Filgħaxija jidħol il-biki,
filgħodu jidwi l-għajjat ta' ferħ. **R/**

¹¹Ismagħni, Mulej, u ħenn għalija;
kun, Mulej, l-għajnuna tiegħi.

¹²Int bdilt fi żfin l-għali tiegħi,

¹³Mulej, Alla tiegħi, infahħrek għal dejjem! **R/**

Qari V

Ersqu lejja, isimghu u tiehdu r-ruh.

Is 55, 1-11

Qari mill-Ktieb tal-Profeta Isaija

Dan jgħid il-Mulej:

¹«Intom li bikom l-għatx, ejjew għall-ilma;
intom ukoll li m'għandkomx flus.

Ejjew, ixtru u kulu b'xejn,
inbid u ħalib bla ħlas.

²Għaliex taħlu fluskom f'dak li mhuwiex ħobż,
u gidkom f'dak li ma jxebbax?
Isimghu minni, u tieklu tajjeb,
u ruħkom titpaxxa b'ikel bnin.

³Agħtuni widen u ersqu lejja,
isimghu u tiehdu r-ruh.
Nagħmel patt magħkom għal dejjem,
biex isehħu l-favuri mwiegħda lil David.

⁴Ara, jien qeghedtu xhud fost il-ġnus,
prinċep u legizlatur fuq il-popli.

⁵Int ġens li ma tafx bih issejjaħ;
ġnus li ma jafukx jigru lej, k,
minhabba fil-Mulej, Alla tiegħek,
il-Qaddis ta' Izrael,
għax lilek żejjen bil-ġieħ.

⁶Fittxu l-Mulej sakemm tistgħu ssibuh,
sejħulu sakemm hu fil-qrib!

⁷Ha jħalli triqtu l-midneb,
u l-bniedem il-ħazin fehmieta;
ħa jerga' lura għand il-Mulej u jħenn għalih,
għand Alla tagħna għax hu jaħfer ħafna.

⁸Il-fehmiet tiegħi mhumiex fehmieta,
u t-triqat tiegħi mhumiex triqatkom.
Oraklu tal-Mulej.

⁹Għax daqs kemm huma oghla
s-smewwiet mill-art,
daqshekk ieħor huma triqati 'l fuq minn triqatkom,
u l-fehmiet tiegħi mill-fehmiet tagħkom.

¹⁰Bħalma x-xita u s-silg jinzlu mis-smewwiet,
u ma jerggħux lura mnejn ġew bla ma jsaqqu l-art,
imma jgegħluha tnissel u tnibbet,
u tagħti ż-żerriegħa lil min jizra' u l-ħobz lil min jiekol,

¹¹hekk jigrigi minn kelmti:
hija toħroġ minn fommi,
u ma tergax lura vojta,
imma tagħmel dak li jogħgob lili,
u ttemm dak li nkun bghattha tagħmel.»

Il-Kelma tal-Mulej

R. Irroddu ħajr lil Alla

Salm Responsorjali

Is 12, 2-3.4bcd. 5-6

R/ (3): Kollkom ferħana, timlew l-ilma mill-għejun tas-salvazzjoni

²Ara, Alla s-salvazzjoni tiegħi,
jiena nittama u ma jkollix mniex nibza'.

³Għax qawwieti u għanjieti hu l-Mulej,
għalija sar is-salvazzjoni. **R/**

Kollkom ferħana timlew l-ilma
mill-għejun tas-salvazzjoni.

⁴Roddu ħajr lill-Mulej, sejħu ismu,
għarrfu lill-ġnus bl-għemejjel tiegħu,
xandru li ismu huwa fl-għoli. **R/**

⁵Għannu lill-Mulej
għax għamel ħwejjeġ kbar;
ħa jkun dan magħruf mal-art kollha.

⁶Aqbez bil-ferħ, għanni, int li tgħammar f'Sijon,
għax kbir hu f'nofsok il-Qaddis ta' Izrael! **R/**

Qari VI

Imxi lejn id-dija tad-dawl tal-Mulej.

Bar 3, 9-15.32 - 4,4

Qari mill-Ktieb tal-Profeta Baruk

⁹Isma', Izrael, il-kmandamenti tal-ħajja,
agħtu widen, tgħallmu l-għerf!

¹⁰Għala, Izrael, għala tinsab f'art l-għedewwa tieghek?
Għala qieghed tixjieħ f'art barranija?

¹¹Għala int imniġġes mal-mejtin,
magħdud fost dawk li jinzlu f'Qiegh l-Art?

¹²Int twarrabt mill-għajn tal-għerf.

¹³Li kieku mxejt fit-triq ta' Alla,
kont tkun tgħix fis-sliem għal dejjem!

¹⁴Tgħallem fejn hemm l-għaqal,
fejn hemm il-qawwa, fejn hemm id-dehen,
biex f'ħin wieħed tagħraf fejn hemm
it-tul tal-għomor u t-tul tal-ħajja,
fejn hemm id-dawl għall-għajnejn u s-sliem.

¹⁵Imma min kixef fejn jinsab l-għerf?
U min daħal fl-imħazen tiegħu?

³²Imma Dak li jaf kollox jaf fejn hu l-għerf,
għax sabu bid-dehen tiegħu.

Dak li ħejja l-art għal dejjem,
li mlieha bil-bhejjem li jimxu fl-art;

³³hu, li jibgħat id-dawl, u dan imur;
isejjaħlu, u jisma' minnu mriegħed;

³⁴jiddu l-kwiekeb għassiesa f'pothom, kollhom ferħana;

³⁵hu jsejħilhom, u huma jwieġbu: «Hawn aħna;»
jiddu ferħana għal dak li għamilhom.

³⁶Dan hu Alla tagħna:

ħadd ma joqgħod ħdejh!

³⁷Hu sab it-triq kollha tal-għerf,
u tah lil Ġakobb, il-qaddej tiegħu,
u lil Izrael, il-maħbub tiegħu.

³⁸Imbagħad dan l-għerf deher fid-dinja
u għammar fost il-bnedmin.

⁴¹Hu ktieb il-kmandamenti ta' Alla,
hu l-Liġi li tibqa' għal dejjem;
kull min iħarsu jgħix,
dawk li jħalluh imutu.

²Erga' lura, Ġakobb, u ilqa' l-għerf,
imxi lejn id-dija ta' dawlu;

³titlaqx il-glorja tiegħek lil ħaddieħor,
lanqas ġieħek lil ġens barrani.

⁴Hienja aħna, Izrael,
għax dak li jogħgħob lil Alla kien mgħarraf lilna.

Il-Kelma tal-Mulej

R. Irroddu ħajr lil Alla

Salm Responsorjali

Salm 18 (19), 8.9.10.11

R/ (Ġw 6, 68ċ): Mulej, inti għandek il-kliem tal-ħajja ta' dejjem

⁸Il-ligi tal-Mulej perfetta,
u tagħti l-ħajja;
ix-xhieda tal-Mulej hi sewwa,
u tgħallem lil min ma jafx. **R/**

⁹Il-precetti tal-Mulej dritti,
u jferrħu l-qalb;
il-kmandament tal-Mulej safi,
u jdawwal l-għajnejn. **R/**

¹⁰Il-biza' tal-Mulej sincier,
u jibqa' għal dejjem;
il-gudizzji tal-Mulej sewwa,
u mseddqa għal kollox. **R/**

¹¹Egħżez mid-deheb,
mid-deheb l-aktar fin,
oħla mill-għasel u mill-qtar tax-xehda. **R/**

Qari VII

Irroxx fuqkom ilma safi, u nagħtikom qalb ġdida.

Eżek 36, 16-17a.18-28

Qari mill-Ktieb tal-Profeta Eżekjel

¹⁶Ġietni l-kelma tal-Mulej u qalli: ¹⁷«O bniedem, meta d-dar ta' Izrael kienu għadhom f'arthom, huma tebbgħuha bl-imġiba tagħhom u b'għemilhom. ¹⁸U jiena ferrajt qillti fuqhom minħabba fid-demmi li xerrdu fl-art u minħabba fl-idoli li bihom ċappsu l-art. ¹⁹Xerridthom fost il-ġnus, u huma xterdu mal-artijiet; għamilt haqq minnhom skont imġibthom u skont triqathom. ²⁰Meta marru fost il-ġnus, kull fejn marru, kasbru ismi l-qaddis, hekk li n-nies bdew jgħidu għalihom: "Dan hu l-poplu tal-Mulej, li kellhom joħorgu minn artu!" ²¹Imma jien bżajt għal ismi l-qaddis li wlied Izrael kasbru fost il-ġnus fejn marru.

²²Għalhekk għidilhom lid-dar ta' Izrael: "Dan jgħid Sidi l-Mulej: Mhux minħabba fikom sejjer nagħmel dan, dar Izrael, iżda minħabba f'ismi l-qaddis li intom kasbartu fost il-ġnus fejn mortu. ²³Jien inqaddes ismi l-kbir, imkasbar minnkom fost il-ġnus, li f'nofshom kasbartuh, u l-ġnus ikunu jafu li jiena l-Mulej, meta nuri qdusiti fikom quddiem għajnejhom – oraklu ta' Sidi l-Mulej – ²⁴meta neħodkom minn fost il-ġnus u niġmagħkom mill-artijiet kollha, u nerga' ndaħħalkom f'artkom.

²⁵U rroxx fuqkom ilma safi, u tissaffew mit-tingis kollu tagħkom; mill-idoli kollha tagħkom insaffikom. ²⁶U nagħtikom qalb ġdida, u ruħ ġdida nqiegħed go fikom; u nneħhi minn ġisimkom il-qalb tal-ġebel u nagħtikom qalb tal-laħam flokha. ²⁷U nqiegħed ruħi go fikom, u nagħmel li timxu skont il-kmandamenti tiegħi, u li żżommu l-preċetti tiegħi u tħarsuhom. ²⁸U tgħammru fl-art li tajt lil missirijietkom, u intom tkunu l-poplu tiegħi u jiena nkun Alla tagħkom."»

Il-Kelma tal-Mulej

R/ Irroddu ħajr lil Alla

Salm Responsorjali

Salm 41 (42), 3.5b-c-d; 42 (43), 3.4

R/ (42, 2): Tixxennaq ruħi għalik, o Alla tiegħi!

³Ruħi għatxana għal Alla,
għal Alla l-ħaj;
meta niġi u nara wiċċ Alla? *R/*

⁵Kif kont nimxi lejn it-tabernaklu tas-sebħ
sad-dar ta' Alla,
fost għajta ta' ferħ u ta' radd il-ħajr,
qalb folla ferħana. *R/*

^{43,3}Ibghat id-dawl tiegħek u s-sewwa tiegħek;
huma jmexxuni;
iwassluni sal-għolja mqaddsa tiegħek
u sal-għerejjex tiegħek. *R/*

⁴U nidhol ħdejn l-artal ta' Alla,
ħdejn Alla, ferħ u hena tiegħi.
U rroddlok ħajr biċ-ċetra,
o Alla, Alla tiegħi. *R/*

Jekk ser tiġi ċcelebrata magħmudija

Salm Responsorjali

Salm 50 (51), 12-13.14-15.18-19

R/ (12a): Oħloq fija qalb safja, o Alla

¹²Oħloq fija qalb safja, o Alla,
u spirtu qawwi ġedded fija.

¹³La twarrabnix minn quddiemek;
tneħħix minni l-ispirtu qaddis tiegħek. **R/**

¹⁴Roddli l-hena tas-salvazzjoni tiegħek,
u bi spirtu qalbieni wettaqni.

¹⁵Lill-midinbin nġhallem triqatek,
u l-ħatjin lejgħu jergħu lura. **R/**

¹⁸Għax lilek ma joghġbokx is-sagrificċju;
noffrilek vittmi maħruqa, u ma tilqagħhomx.

¹⁹Is-sagrificċju tiegħi, o Alla, hu l-qalb niedma;
qalb maqsuma u sogħbiena ma twarrabhiex, o Alla. **R/**

Epistola

Kristu qam mill-imwiet biex ma jmutx aktar.

Rum 6, 3-11

Qari mill-Ittra ta' San Pawl Appostlu lir-Rumani

Huti, ³ma tafux li aħna lkoll li tghammadna fi Kristu Ġesù, tghammadna fil-mewt tiegħu?

⁴Indfinna miegħu fil-mewt permezz tal-magħmudija sabiex kif Kristu kien imqajjem mill-imwiet permezz tal-qawwa glorjuża tal-Missier, hekk aħna ngħixu haġja ġdida. ⁵Jekk aħna sirna haġa waħda miegħu f'mewt tixbah lil tiegħu, hekk ningħaqdu miegħu fil-qawmien tiegħu mill-mewt.

⁶Dan nafu: li l-bniedem il-qadim tagħna ssallab miegħu, biex jinqered dan il-ġisem tad-dnub, sabiex ma nkunux aktar ilsiera tad-dnub.

⁷Min imut, jehles mid-dnub.

⁸Jekk aħna mitna ma' Kristu, nemmnu wkoll li għad ngħixu ma' Kristu. ⁹Nafu li Kristu qam mill-imwiet u ma jmutx aktar; il-mewt ma għadhiex taħkem fuqu. ¹⁰Hu li miet, miet darba għal dejjem għad-dnub; u issa li qieghed jgħix, qieghed jgħix għal Alla. ¹¹Hekk ukoll intom għandkom tqisu lilkom infuskom mejtin għad-dnub, izda haġjin għal Alla fi Kristu Ġesù.

Il-Kelma tal-Mulej

R/. Irroddu ħajr lil Alla

Wara l-Epistola kulhadd iqum bilwieqfa, u ċ-Celebrant jintona b' mod solenni għal tliet darbiet l-Hallelujah, dejjem jogħla fil-vuċi. Kull darba l-gemgħa twiegeb warajh.

Salm Responsorjali

Salm 117 (118), 1-2.16ab-17.22-23

R/. Hallelujah, hallelujah, hallelujah

¹Faħħru lill-Mulej, għaliex hu tajjeb,
għax għal dejjem it-tjieba tiegħu!

²Ha jgħidu wlied Izrael:

«Għal dejjem it-tjieba tiegħu.» **R/.**

¹⁶Il-leminjia tal-Mulej 'il fuq merfugħa,
il-leminjia tal-Mulej għamlet hwejjeg ta' ħila.

¹⁷Ma mmutx, imma nibqa' ngħix,
u nħabbar l-għemejjel tal-Mulej. **R/.**

²²Il-gebla li warrbu l-bennejja
saret il-gebla tax-xewka.

²³Bis-saħħa tal-Mulej sehħ dan:
ħaġa tal-għageb f' għajnejna. **R/.**

Evangelju

Ġesù ta' Nazaret, li kien mislub, qam mill-imwiet.

Mk 16, 1-7

Qari mill-Evangelju skont San Mark

¹Meta għadda s-Sibt, Marija ta' Magdala, Marija omm Ġakbu, u Salomi xtraw xi fwejjaħ biex imorru jidilku l-ġisem ta' Ġesù bihom.

²U kmieni ħafna fl-ewwel jum tal-ġimgħa, kif telgħet ix-xemx marru hdejn il-qabar.

³U bdew jgħidu lil xulxin: «Min se jgerbilna l-ġebbla mid-daħla tal-qabar?» ⁴Izda meta ħarsu, raw li l-ġebbla kienet imressqa fil-ġenb; kienet ġebbla kbira ħafna. ⁵Daħlu fil-qabar, u raw żaġżuġ bilqiegħda n-naħa tal-lemin, liebes libsa bajda; u nħasdu.

⁶Imma hu qalilhom: «Xejn la tinħasdu. Qegħdin tfittxu lil Ġesù ta' Nazaret li kien imsallab; qam mill-mewt, mhuwiex hawn. Araw il-post fejn kienu qegħduh. ⁷Imma morru għidu lid-dixxipli tiegħu, u lil Pietru, li hu sejjer fil-Galilija qabilkom; tarawh hemmhekk, kif kien qalilkom.»

Il-Kelma tal-Mulej

R/ Tifhir lilek Kristu

L-Għid il-Kbir tal-Qawmien tal-Mulej mill-Imwiet

Solennità - Quddiesa tal-Jum

Qari I

Aħna kilna u xrobna miegħu wara li qam mill-imwiet.

Atti 10, 34a.37-43

Qari mill-Ktieb tal-Atti tal-Appostli

F'dak iż-żmien, ³⁴Pietru qabad jitkellem u qal: ³⁷«Intom tafu b'dak li ġara mal-Lhudija kollha, ibda mill-Galilija, wara li Ġwanni kien xandar il-magħmudija; ³⁸tafu kif Alla kkonsagra lil Ġesù ta' Nazaret bl-Ispirtu s-Santu u bil-qawwa, u kif dan Ġesù għadda jagħmel il-ġid u jfejjaq lil dawk kollha li kienu maħkuma mix-xitan, għax Alla kien miegħu. ³⁹U aħna xhud ta' dak kollu li hu għamel fl-art tal-Lhudija u f'Ġerusalemm.

Tawh il-mewt billi dendluh mal-għuda tas-salib; ⁴⁰imma Alla qajmu mill-imwiet fit-tielet jum u għamel li hu jidher, ⁴¹mhux lil kulhadd, imma lix-xhieda li Alla għażel minn qabel, lilna, li miegħu kilna u xrobna wara l-qawmien tiegħu mill-imwiet.

⁴²Lilna ordnalna biex inxandruh lill-poplu u nixhdu li dan hu dak li Alla għamlu mħallef tal-ħajjin u tal-mejtin. ⁴³Il-profeti kollha jixhdu għalih u jgħidu li kull min jemmen fih jaqla' l-maħfra tad-dnubiet bis-saħħa ta' ismu.»

Il-Kelma tal-Mulej

R. Irroddu ħajr lil Alla

Salm Responsorjali

Salm 117 (118), 1-2.16ab-17. 22-23

R/ (24): Dan hu l-jum li għamel il-Mulej;
ħa nifirħu u nithennew fih. Hallelujah

¹Faħħru lill-Mulej, għaliex hu tajjeb,
għax għal dejjem it-tjieba tiegħu!

²Ħa jgħidu wlied Izrael:
«Għal dejjem it-tjieba tiegħu.» **R/**

¹⁶Il-leminja tal-Mulej 'il fuq merfugħa,
il-leminja tal-Mulej għamlet ħwejjeg ta' hila!

¹⁷Ma mmutx, imma nibqa' nghix,
u nħabbar l-għemejjel tal-Mulej. **R/**

²²Il-gebla li warrbu l-bennejja
saret il-gebla tax-xewka.

²³Bis-saħħa tal-Mulej seħħ dan:
ħaga tal-għageb f' għajnejna. **R/**

Qari II

Fittxu l-ħwejjeġ tas-sema, fejn qiegħed Kristu.

Kol 3, 1-4

Qari mill-Ittra ta' San Pawl Appostlu lill-Kolossin

Ħuti, ¹jekk intom irxuxtajtu ma' Kristu, fittxu l-ħwejjeġ tas-sema, fejn Kristu qiegħed fuq il-lemin ta' Alla. ²Aħsbu fil-ħwejjeġ tas-sema, mhux f'dawk tal-art.

³Għax intom mittu, imma ħajjitkom hi moħbija flimkien ma' Kristu f'Alla. ⁴Meta jidher Kristu, li hu l-ħajja tagħkom, imbagħad intom ukoll tidhru flimkien miegħu fil-glorja.

Il-Kelma tal-Mulej

R. Irroddu ħajr lil Alla

Jew

Qari II

Tnaddfu mill-ħmira l-qadima, ħa tkunu għaġna ġdida.

1 Kor 5, 6b-8

Qari mill-Ewwel Ittra ta' San Pawl Appostlu lill-Korintin

Ħuti, ⁶ma tafux li ftit ħmira ttalla' l-għaġna kollha? ⁷Tnaddfu mill-ħmira l-qadima ħalli tkunu għaġna ġdida, kif intom bla ħmira.

Il-Haruf tal-Għid tagħna, li hu Kristu, hu maqtul!

⁸Nagħmlu festa, mhux bil-ħmira l-qadima, anqas bil-ħmira tal-qerq u tal-ħażen, imma bil-ħobż bla ħmira tas-safa u tas-sewwa.

Il-Kelma tal-Mulej

R. Irroddu ħajr lil Alla

Sekwenza

Ha jgħollu l-insara b' tiffirhom
il-Vittma tal-Għid:
għax feda l-Ħaruf in-nagħaġ tiegħu
mill-ġasar tal-mewt;
Ġesù raġa' ħabbeb il-midneb
ma' Alla l-Missier.

F'taqbida tal-għaġeb mal-Ħajja
inqerdet il-Mewt;
u qam Sid il-ħajja mill-qabar,
isaltan rebbieħ.

«Għidilna, Marija, habbrilna:
fit-triq lil min rajt?»
«Jien rajt qabar Kristu li rxoxta
fis-sebħ tal-qawmien;
rajt l-Angli li ġew jagħtu xhieda,
il-faxxa, il-lizar.
Irxoxta mill-mewt Kristu Sidi,
li fih ittamajt!
Mar hu l-Galilija qabilkom:
hemmhekk se tarawh.»

O, nemmnu li illum Kristu rxoxta
tassew mill-imwiet!
Int mela, Sultan, ħenn għalina,
O Kristu rebbieħ.
Ammen! Hallelujah!

*Victimae paschali laudes
immolent christiani.
Agnus redemit oves:
Christus innocens
Patri reconciliavit peccatores.*

*Mors et vita
duello conflixere mirando:
dux vitae mortuus,
regnat vivus.*

*Dic nobis, Maria,
quid vidisti in via?
Sepulcrum Christi viventis:
et gloriam vidi resurgentis.
Angelicos testes,
sudarium et vestes.
Surrexit Christus spes mea:
praecedet suos in Galilaeam.*

*Scimus Christum
surrexisse a mortuis vere:
tu nobis, victor Rex,
miserere.
Amen. Alleluia.*

Akklamazzjoni qabel l-Evangēlju

ara 1 Kor 5, 7b-8a

Hallelujah. *R/* Hallelujah

Il-Ħaruf tal-Għid tagħna, li hu Kristu, hu maqtul:
nagħmlu mela festa fil-Mulej.

R/ Hallelujah

Evangēlju

Kristu kellu jqum mill-imwiet.

Ġw 20, 1-9

Qari mill-Evangēlju skont San Ġwann

¹Kien l-ewwel jum tal-ġimgħa, filgħodu kmieni kif kien għadu d-dlam, u Marija ta' Magdala giet hdejn il-qabar u rat il-blata mnehħija mill-qabar.

²Għalhekk telqet tigri għand Xmun Pietru u għand id-dixxiplu l-ieħor li kien iħobb Ġesù, u qaltihom: «Qalgħu lill-Mulej mill-qabar, u ma nafux fejn qegħduh!»

³Pietru u d-dixxiplu l-ieħor ħargu u ġew hdejn il-qabar. ⁴It-tnejn ġrew flimkien, imma d-dixxiplu l-ieħor ħaffef aktar minn Pietru u laħaq qablu hdejn il-qabar. ⁵Tbaxxa, u ra l-faxex tal-għażel imqiegħda hemm, iżda ma daħalx. ⁶Imbagħad wasal warajh Xmun Pietru, daħal fil-qabar, u ra l-faxex tal-għażel imqiegħda hemm, ⁷u l-maktur li kien madwar rasu; dan ma kienx mal-faxex, imma mitwi u mqiegħed f'post għalih.

⁸Imbagħad id-dixxiplu l-ieħor, li kien wasal l-ewwel hdejn il-qabar, daħal hu wkoll, ra, u emmen. ⁹Sa dakinhar kienu għadhom ma fehmux l-Iskrittura li tgħid li kellu jqum mill-imwiet.

Il-Kelma tal-Mulej

R/ Tifħir lilek Kristu

Jew

Evangelju

Ġesù ta' Nazaret, li kien mislub, qam mill-imwiet.

Mk 16, 1-7

Qari mill-Evangelju skont San Mark

¹Meta għadda s-Sibt, Marija ta' Magdala, Marija omm Ġakbu, u Salomi xtraw xi fwejjaħ biex imorru jidilku l-ġisem ta' Ġesù bihom.

²U kmieni ħafna fl-ewwel jum tal-ġimgħa, kif telgħet ix-xemx marru hdejn il-qabar.

³U bdew jgħidu lil xulxin: «Min se jgerbilna l-ġebbla mid-daħla tal-qabar?» ⁴Izda meta ħarsu, raw li l-ġebbla kienet impressqa fil-ġenb; kienet ġebbla kbira ħafna. ⁵Daħlu fil-qabar, u raw żagħżuġ bilqiegħda n-naħa tal-lemin, liebes libsa bajda; u nħasdu.

⁶Imma hu qalilhom: «Xejn la tinħasdu. Qegħdin tfittxu lil Ġesù ta' Nazaret li kien imsallab; qam mill-mewt, mhuwiex hawn. Araw il-post fejn kienu qegħduh. ⁷Imma morru għidu lid-dixxipli tiegħu, u lil Pietru, li hu sejjer fil-Galilija qabilkom; tarawh hemmhekk, kif kien qalilkom.»

Il-Kelma tal-Mulej

R/. Tifhir lilek Kristu

Fil-Quddiesa ta' filgħaxija jista' jinqara l-Evangelju li ġej

Evangelju

Ibqa' magħna, għax issa sar hafna hin.

Lq 24, 13-35

✚ Qari mill-Evangelju skont San Luqa

¹³Dakinhar stess, fl-ewwel jum tal-ġimgħa, ġara li tnejn mid-dixxipli kienu sejrin lejn raħal jismu Għemmaws, xi sittin stadju bogħod minn Ġerusalem, ¹⁴jithaddtu bejniethom fuq kulma kien ġara. ¹⁵Huma u jithaddtu u jitkixxfu bejniethom, Ġesù nnifsu resaq lejhom u baqa' miexi magħhom. ¹⁶Imma għajnejhom kellhom xi jzommhom u ma setgħux jagħrfuh.

¹⁷U hu qalilhom: «X'intom tgħidu bejniethom intom u miexja?» U huma waqfu, b'ħarsa ta' niket fuq wiċċhom. ¹⁸Imbagħad wieħed minnhom, jismu Kleofa, wieġeb u qallu: «Inti waħdek il-barrani f'Ġerusalem li ma tafx x'ġara hemmhekk f'dawn il-jiem?» ¹⁹«X'ġara?» staqsiehom Ġesù. Qalulu: «Dak li ġara lil Ġesù ta' Nazaret, li kien profeta setgħan fl-għemil u fil-kliem quddiem Alla u quddiem il-poplu kollu, ²⁰kif il-qassisin il-kbar u l-kapijiet tagħna tawh f'idejn il-gvernatur biex ikun ikkundannat għall-mewt u sallbuh. ²¹Aħna konna nittamaw li hu kien dak li kellu jifdi lil Izrael; iżda issa, fuq kollox ġa għaddew tlitt ijiem minn dawn il-ġrajja! ²²Issa wkoll xi wħud min-nisa tagħna hasduna, għax marru kmieni hdejn il-qabar ²³u l-katavru tiegħu ma sabuhx; ġew jgħidu wkoll li dehrulhom xi anġli li qalulhom li hu ħaj. ²⁴Imbagħad marru hdejn il-qabar xi wħud minn tagħna u sabu kollox kif kienu qalu n-nisa, imma lili ma rawhx!»

²⁵Qalilhom Ġesù: «Kemm intom boloh u tqal biex temmnu kulma qalu l-profeti! ²⁶U ma kellux il-Messija jbati dan kollu u hekk jidhhol fil-glorja tiegħu?» ²⁷U beda minn Mosè u l-profeti kollha jfissrilhom kulma kien hemm fl-Iskrittura fuqu.

²⁸Meta qorbu lejn ir-raħal fejn kienu sejr in hu għamel tabirruħu li hu kien se jibqa' sejjer aktar 'il bogħod. ²⁹Izda huma ġegħluh jibqa' magħhom u qalulu: «Ibqa' magħna, għax issa sar ħafna ħin u l-jum ġa wasal biex jintemm.» Imbagħad daħal biex joqgħod magħhom.

³⁰U waqt li kien fuq il-mejda magħhom, qabad il-ħobż, qal il-barka, qasmu u tahulhom. ³¹Imbagħad infethulhom għajnejhom u għarfuh, izda hu għab minn quddiemhom. ³²U wieħed lill-ieħor bdew jgħidu: «Ma kinitx imkebbsa qalbna ġewwa fina huwa u jkellimna fit-triq u jfissrilna l-Iskrittura?»

³³Dak il-ħin stess qamu u reġgħu lura Ġerusalem. Hemm sabu lill-Ħdax u lil sħabhom miġbura flimkien, ³⁴u dawn qalulhom: «Il-Mulej qam tassew, u deher lil Xmun!» ³⁵U huma wkoll tarrfulhom x'kien ġralhom fit-triq, u kif kienu għarfuh fil-qsim tal-ħobż.

Il-Kelma tal-Mulej

R. Tifhir lilek Kristu